ב"ה • ערב שבת קודש ראש השנה תשפ"ז • כ"ט באלול התשפ"ו • 11.9.26 • גיליון מס' 2071

שיחת השבוע

צעירי אגודת חב"ד
חב"ד כל הלב לכל אחד
942 סניפים, בתי חב"ד, ברחבי הארץ

להשפיע על מה שייכתב למעלה

אמנם יש חשיבות רבה ליוזמה אנושית ולפעילות בני־האדם, אבל מוקדי ההכרעה האמיתיים אינם מצויים כאן אלא למעלה, והם נקבעים בראש השנה

כל מה שיתרחש בשנה הבאה עלינו לטובה ייקבע בראש השנה המתקרב. ביום זה נכתב גורלו של כל אדם יחיד ונחתכים גם ענייניה של כל מדינה ומדינה. כך אנו אומרים בתפילת החג: "ועל המדינות בו ייאמר, איזו לחרב ואיזו לשלום, איזו לרעב ואיזו לשבע".

כל האירועים שחווינו במהלך השנה החולפת כבר נקבעו למעשה בימים הנוראים אשתקד. אילו ניתנה לנו האפשרות להציץ ב'ספרים' של מעלה, היינו רואים שם כבר לפני שנה כי כוחות צה"ל יכבשו את דרום לבנון; כי השלטון בוונצואלה יוחלף בזכות מבצע צבאי של ארה"ב; כי ארה"ב וישראל ישמידו את צבאה ואת יכולות הגרעין של איראן; כי מדינות המפרץ יותקפו בטילים; כי שיטפון קשה יפגע בנפאל.

החלטות ראשי מדינות

תפילות הימים הנוראים משקפות את הרובד הנסתר של אירועים ומהלכים. פעמים נדמה לנו כי אנחנו מנהלים את הדברים, ומתברר שאמנם יש חשיבות רבה ליוזמה אנושית ולפעילות בני־האדם, אבל מוקדי ההכרעה האמיתיים אינם מצויים כאן אלא למעלה. אנחנו צריכים לפעול ולהשתדל, אבל הקב"ה הוא הקובע אם נראה הצלחה במעשי ידינו.

הדברים נכונים לכל אדם, ועל אחת כמה וכמה למהלכיהם של ראשי מדינות. "לֶב מֶלֶךְ בְּיַד ה', עַל כָּל אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַטֶּנּוּ", נאמר בספר משלי (כא,א). אומרים על כך חז"ל: "זכה העולם, הקב"ה מטה ליבו לגזירות טובות... וכל גזירה שיוצאה מפיו אינה יוצאה מלכתחילה אלא מלפני הקב"ה".

פרשנים ומומחים מנסים להעריך מדוע ראשי מדינות קיבלו החלטות כאלה ואחרות. כל ההסברים המלומדים אינם אלא כסות חיצונית. הסיבה האמיתית אולי אינה ידועה אפילו לראשי המדינות עצמם. הם נהגו כך משום שכך נקבע בראש השנה בשנה שעברה.

זה כוחם המיוחד של הימים האלה, שבהם אנחנו יכולים לקבוע את גורלה של השנה החדשה. בתפילות הימים הנוראים אנחנו מתפללים לביעור הרוע והרשע: "והרְשָׁעָה כולה בעשן תכלה, כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ".

שמחה לארצך

על ארץ ישראל נאמר "אֶרֶץ אֲשֶׁר... תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ, מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה".

"הרם קרן ישראל עמך". שנה טובה ומתוקה לכל בית ישראל

השגחתו המיוחדת של הקב"ה על ארץ ישראל מתחדשת בכל 'ראשית השנה', וביום זה נקבע מה שיקרה בארץ 'עד אחרית שנה'. בראש השנה אנחנו גם מבקשים במיוחד "שמחה לארצך וששון לעירך", ובוודאי מתקבלות תפילותינו לפני אדון עולם.

מול ארון הקודש הפתוח נבקש בתפילת 'אבינו מלכנו': "בטל מחשבות שונאינו. הפר עצת אויבינו. סתום פיות מסטיננו ומקטריגֵנו. הרם קרן ישראל עמך. כלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית מבני בריתך".

אנחנו מאמינים ובטוחים כי תפילותינו ייענו, ונראה את התגשמותן במהלך השנה הבאה. ובעיקר אנחנו מייחלים למילוי התפילה הגדולה – "צמיחת קרן לדוד עבדך, ועריכת נר לבן־ישי משיחך"; שנזכה כי השנה הבאה לקראתנו תהיה שנת הגאולה האמיתית והשלמה על־ידי משיח צדקנו.

יש חדש

זיכוי הציבור בשופר

ביום השני של ראש השנה ייצאו אי"ה אלפי חסידי חב"ד לזַכות יהודים במצווה הגדולה של תקיעת שופר. הם יבקרו אצל מאושפזים במרכזים הרפואיים, אנשי כוחות הביטחון, קשישים בבתי אבות וכדומה, ויאפשרו להם לשמוע תקיעת שופר. צעירי חב"ד הכשירו מאות ממקורבי בתי חב"ד לתקוע בשופר והם יזַכו את שכניהם במצווה הגדולה.

בית הכנסת הפתוח

בתי חב"ד ברחבי הארץ מקימים יותר מחמש־מאות אתרי תפילה מיוחדים ליום הכיפורים, בעבור ציבור שאינו רגיל ללכת לבית הכנסת כל ימות השנה. התפילות נערכות במאהלים גדולים וממוזגים, באולמות ציבוריים ובבתי חב"ד, והבאים גם נהנים מהדרכה מסודרת במשך התפילה. רשימת אתרי התפילה באתר chabadisrael.co.il.

פדיון כפרות

מנהג ישראל לקיים לקראת יום הכיפורים את מנהג הכפרות, ולתת את תמורתן לצדקה. זאת הזדמנות נאותה לקיים את המנהג החשוב, וגם לתת צדקה למוסדות העוסקים כל ימות השנה במעשי צדקה וחסד ובהפצת אור היהדות בדרכי נועם ובאהבת ישראל. אפשר לתרום לבתי חב"ד באתר chabadisrael.co.il.

זמני השבוע

	ירושלים	תל־אביב	חיפה	באר־שבע	אילת	ניו־יורק
	18:15	18:30	18:22	18:32	18:31	18:53
	19:26	19:28	19:27	19:27	19:25	19:51
	19:24	19:26	19:26	19:26	19:24	19:49

יו"ר: הרב יוסף־יצחק אהרונוב • עורך: מנחם ברוד • יוצא לאור על־ידי המרכז לעזרי שליחות • ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000
דוא"ל: sichatashavua@gmail.com • נא לשמור על קדושת הגיליון • אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרותן
מחלקת המודעות (בלבד) של 'שיחת השבוע': דוא"ל: m3166532@gmail.com

כל עלוני חב"ד
התקשרות פרשה Living Jewish
גם בדיגיטל - באתר חב"ד ישראל

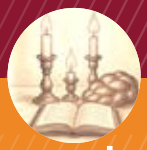

שולחן שבת

מעובד על־פי שיחותיו של
הרבי מליובאוויטש

עיבוד: לוי שייקביץ

כלי מפואר לכבוד המלך

ראש השנה מכוּנה בתפילה (על־פי הגמרא) "זה היום תחילת מעשיך". בתורת החסידות והקבלה מוסבר על־פי הסוד איך ייתכן שהיום השישי לבריאה – יום בריאת אדם הראשון – מוגדר 'תחילת מעשיך'. אבל מאחר שהתורה, על כל רבדיה, היא תורה אחת, צריך למצוא הסבר על כך גם בדרך הפשט.

ההלכה קובעת שמצב של טהרה או טומאה חל רק על כלי ש'נגמרה צורתו'. כלומר, כדי שחומר גלם ייחשב 'כלי', שחלים עליו דיני טומאה וטהרה, עליו להגיע לרמת גימור מסוימת. כל עוד החומר לא הגיע לרמה זו, אין לו מעמד של כלי כלל.

כוונת היוצר

דוגמה לכך: יריעת עור יכולה לשמש למגוון שימושים – מכיסוי פשוט ועד כלי מפואר ביותר, הכול על־פי רצון בעליה, וכוונת הבעלים קובעת מתי 'נגמרה צורתו': אם הבעלים ייעד את העור לכיסוי בלבד, ההגדרה 'כלי' חלה עליו ברגע שהוא ראוי לשמש כיסוי; אך אם ייעד אותו לשמש כלי מפואר ויקר ערך, נדרש עיבוד נוסף, ורק בתום התהליך כולו ייחשב 'כלי'.

כך גם בבריאת העולם: עד היום השישי אמנם ניכרה בעלותו של הקב"ה על העולם, באופן של "מה רבו מעשיך ה'", אבל עדיין לא נראתה האלוקות כפי שהאדם מסוגל לראותה, כפי שאכן אירע בפועל, כשנברא האדם והוא הכריז: "בואו נשתחווה ונכרעה, נברכה לפני ה' עושנו". הדבר דומה לעור שבתחילה אפשר לחשוב שנועד לכיסוי בלבד, אך לבסוף מתברר שרצון היוצר הוא לעשות ממנו כלים מפוארים. לכן כל מה שנברא עד היום השישי אינו אלא הכנה ל'תחילת מעשיך', שכן מלאכת הבריאה טרם הושלמה.

שלמות חדשה בבריאה

ליתר דיוק: אין הכוונה שקודם לכן העולם היה 'חצי כלי' ולבסוף נעשה 'כלי שלם', אלא שמלכתחילה לא היה כאן 'כלי' כלל, כי כל עוד 'לא נגמרה צורתו' אין עליו שם כלי. עד תחילת היום השישי היה העולם מוכן רק לגילוי האלוקי של "בראשית ברא אלוקים" – 'א־לוהים' בגימטרייה 'הטבע'. לאחר מכן גילה הקב"ה דרגת אלוקות נעלית יותר – שם הוי'ה, וזאת על־ידי בריאת האדם.

שלא ככל הברואים, האדם לא נברא בדיבור, אלא "ויפח באפיו נשמת חיים" – הוכנסה בו נשמה אלוקית (שקדמה לעולם). על־ידי יצירת האדם הקב"ה הביע את רצונו שתכלית הבריאה היא להביאה להכרה במלכותו.

להתעלות תמיד

מכאן יש ללמוד הוראה בעבודת ה': בכל שלב אפשר להתעלות עוד יותר. גם אם נראה שהגענו לשיא, עדיין היוצר מעוניין בכלי מפואר יותר. אף־על־פי שההישג הקודם היה הטוב ביותר ביחס למה שנדרש באותו שלב, הרי לנוכח הגילוי החדש של בעל הבית – נדרשת עבודה נעלית ומרוממת יותר.

וכך עבודת חודש אלול הייתה יפה וטובה לשעתה, ואולם עכשיו עלינו להוסיף ולהתעלות – לצעוד אל עיר המלוכה ולהיכנס לפנַיי ולְפנים, לארמון המלך.

(תורת מנחם, כרך עג, עמ' 259)

מן המעיין

תיקון שלם

כאשר ראש השנה חל בשבת יש לנו יום טוב ומלא טובה: כי כידוע, ראש השנה הוא תיקון לנפש; יום טוב – תיקון לרוח; ושבת – תיקון לנשמה. עכשיו, כשראש השנה חל בשבת, התיקון הוא בשלמות, לכל שלושת הדברים יחד.

(רבי חנוך־העניך מאלכסנדר)

כתיבה לטובה בלבד

כאשר ראש השנה חל בשבת הכתיבה מוכרחת להיות לטובה, כי מותר לכתוב בשבת רק במקרה של פיקוח נפש, כדי להציל את בני ישראל מהקטרוגים, אבל לא חלילה להפך.

(רבי לוי־יצחק מברדיצ'ב)

תרועה – שבירה

"אשרי העם יודעי תרועה" (מפסוקי התקיעות). תקיעת שופר עניינה שבירת החומריות והישות. 'תרועה' מלשון שבירה, כמו שנאמר 'תרוֹעֵם בשבט ברזל' (תהילים ב,ט). לכן אין תוקעים בשבת, כי אין בה עבודת השבירה והבירור. אבל במקדש היו תוקעים, כי שם התקיעה אינה לשם בירור, אלא להוספת שלמות עליונה יותר.

(ספר המאמרים מלוקט)

לא לשכוח

רבי שלמה קלוגר הטיף פעם אחת מוסר לתוקע בשופר ואמר לו: אמנם נכון שתקיעת שופר היא 'חוכמה ואינה מלאכה', אבל למען השם, צריך גם שלא לשכוח כי "ראשית חוכמה – יראת ה'".

ראש השנה

כאן בשבת, כאן בחול

כתוב אחד אומר: "שבתון זיכרון תרועה", וכתוב אחד אומר: "יום תרועה יהיה לכם"? לא קשיא: כאן ביום טוב שחל להיות בשבת, כאן ביום טוב שחל להיות בחול.

(ראש השנה כט,ב)

עמל רוחני

בימות החול העמל גשמי, ואילו בשבת העמל רוחני. כשראש השנה חל בשבת, יש בזה הוראה שכל השנה צריך להיות עיקר העמל בעבודת ה', והעמל הגשמי טפל לו. יתרה מזו, יש להכניס רוחניות גם לעמל הגשמי. אמנם האדם עובד כדי להרוויח את לחמו, אך הוא עושה זאת לשם שמיים – כדי שיוכל לתת צדקה, לשלם שכר לימוד, שיהיה לו ראש פנוי לעסוק בתורה וכדומה.

(הרבי מליובאוויטש)

ערבות לטובה

"ערוב עבדך לטוב, אל יעשקוני זדים" (מפסוקי השופר). "כל ישראל ערבים זה בזה", הן למצוות הן לעבירות. לכן אנו מבקשים מריבונו של עולם: "ערוב עבדך לטוב", עזור לנו שנוכל להיות "ערבים זה בזה" אך ורק "לטוב", למעשים טובים, ו"אל יעשקוני זדים", שלא אגיע חלילה למצב שיעשקו אותי הרשעים – שהם ייעשו שותפים למצוות שלי, ואני – שותף לעבירות שלהם.

(רבי משה־לייב מסאסוב)

אמרת השבוע

ככל היוצא מפיו

הרב יוסף־שלמה כהנמן, הרב מפוניבז', היה נוהג לסעוד את סעודות השבת והחג עם רעייתו בחדר האוכל הקטן, עם בני הישיבה. ואולם בראש השנה הייתה הרבנית יושבת לבדה במקומה, והרב לא השתתף בסעודה. התלמידים שאלו אותה היכן הרב, והיא אמרה שהוא סועד לבדו בבית.

לימים סיפר הרב את פשר הדבר: שנה אחת שהה בארצות־הברית בימי ראש השנה, וגביר מקומי הזמין אותו לסעוד על שולחנו את סעודות החג. הרב חשש שההקפדה על הכשרות בבית הגביר אינה כפי הראוי, אך גם לא רצה לפגוע בו. לכן התחמק בתואנה שבימי ראש השנה, מפני קדושת הימים ומעלתם, הוא רגיל לאכול לבדו, אפילו בלי בני משפחתו.

הגביר קיבל את התירוץ והרב סעד לבדו במלונו. אך מאז, בכל שנה בימי ראש השנה, גם כאשר שהה בביתו, סמוך לתלמידיו ובני משפחתו, היה סועד את סעודות החג לבדו, כדי שלא ישנה מן הדיבור שיצא מפיו.

לוח יומי ללימוד הרמב"ם
כתקנת הרבי מליובאוויטש

ג' פרקים ליום

ש"ק הל' שאר אבות הטומאות פרקים טו־יז
א' פרקים יח־כ
ב' הל' טומאת אוכלין פרקים א־ג
ג' פרקים ד־ו
ד' פרקים ז־ט
ה' פרקים י־יב
ו' פרקים יג־טו

פרק אחד ליום

ש"ק הל' אישות פרק טז
א' פרק יז
ב' פרק יח
ג' פרק יט
ד' פרק כ
ה' פרק כא
ו' פרק כב

א' - ז' תשרי

לשיעורים ולפרטים נוספים: chabadisrael.co.il/rambam

בְּצֵל כַּפּוֹת תְּמָרִים,
מוּל גַּלֵּי הַיָּם
סוכות במלון "גלי תמר" אשקלון
עם מילר טורס
שמחת בית השואבה בכל יום
בהשגחת הבדץ
MILER TOURS
נופשים עם מילר
02-3131544
mt023131544@gmail.com
תוכניות והרצאות מגוונות - משחקיה ילדים ומבוגרים - מתנפחים - שמרטפיה - בריכות- ספא-מקווה
BOMERANG.co.il

גאולפדיה

מנחם ברוד

הכתרת הקב"ה למלך העולם

תְּקִיעָה. שלוש פעמים בכל יום אנו מתפללים: "תקע בשופר גדול לחירותנו". התפילה הזאת מבוססת על לשון הפסוק (ישעיה כז,יג) המנבא שבזמן הגאולה יתקע הקב"ה "בשופר גדול" – "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל".

רמזים רבים יש במצוות התקיעה בשופר בראש השנה. תורת החסידות שמה דגש על שני היבטים עיקריים: א) על־ידי השופר נעשית הכתרתו של הקב"ה למלך על עם ישראל ועל העולם, כמנהג המלכים, שבעת הכתרתם תוקעים בשופרות; ב) השופר מעורר לתשובה ומבטא את צעקת ליבו של היהודי.

שני הדברים קשורים זה בזה. כשיהודי בא בראש השנה להכתיר את הקב"ה למלך ומבקש: "מלוך על העולם כולו בכבודך", מוצגת לו השאלה: הלוא בשנה שעברה היה הקב"ה מלך על העולם; האומנם מילאת את רצונו? לכן לפני ההכתרה חייבת לבוא עבודה של תשובה. היהודי צריך לשוב בתשובה שלמה על מעשיו בעבר, ואז יוכל לבקש באמת ובתמים שהקב"ה ימלוך על העולם.

השופר גם מבטא את צעקת ליבו של היהודי, את כאב נפשו על שנתרחק מאור הקדושה. צעקה זו מבטאת את רצונו העמוק של כל יהודי להיות קרוב אל ה' ולעובדו. וזו עבודת התשובה של ראש השנה – צעקה מהמעמקים הפנימיים ביותר של הלב היהודי. הצעקה מגיעה עד עצמותו ומהותו יתברך, ומעוררת בו את הרצון למלוכה. כך עם ישראל מכתיר את הקב"ה למלך על עם ישראל ועל העולם כולו.

אהבת ישראל

המלאכים מחכים

באיגרת לקראת ראש השנה תשמ"ג הרבי מליובאוויטש מדגיש את חשיבותה של אהבת ישראל. וכך הוא כותב: "הרי הבורא הוא 'מלך שהשלום שלו', והוא מעניק את הכוח, ודורש שישרור 'שלום הבריות'... דבר זה מקל אפוא את קיום הציווי 'ואהבת לרעך כמוך', עד לידי מעשה בפועל ומכל הבחינות.

"לכל האמור קשר מיוחד להכנה לראש השנה – הכתרת המלך שהשלום שלו – כולל, ועיקר, שלום ואהבת ישראל באופן מושלם, שנוצרת אחדות ישראל – 'לאחדים כאחד ממש', וכולם 'כאיש אחד בלב אחד' מכתירים את הקב"ה בראש השנה ל'מלך ישראל', וברצון, ויתרה מזו – בשמחה, והדבר מתבצע באופן כזה שהוא משפיע על הסביבה כולה, והקב"ה מוכר כ'מלך העולם', כפי שזה היה בראש השנה הראשון על־ידי אדם הראשון...

"ויהי רצון שיהיה, כפי נוסח הסיום של **כל** תפילת העמידה **בכל** יום: 'ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך', וכפי שמפרש אדמו"ר הזקן (בעל התניא והשולחן ערוך) שכאשר יש 'כולנו כאחד' מביא הדבר מייד את 'ברכנו אבינו באור פניך'".

הרבי מהר"ש מליובאוויטש אמר: "מאות מלאכים מחכים בראש השנה שיהודי יאמר דברי שבח על חברו. המלאכים יודעים שהקב"ה מתאווה לשמוע את שבחם של ישראל. הוא מתאווה לשבחן של ישראל יותר מתפילתם של צדיקים" (ספר השיחות תש"ד, עמ' 5).

הסוכה הנמכרת בישראל
מעל 40 שנה

סוכות מודולריות במבחר גדלים

שלדת ברזל מגולוון

מבחר בדים לדפנות הסוכה

סכך נצח ותומכי סכך

מחברים להרחבה של הסוכה

סוכות נחלים במשלוח מהיצרן עד הבית

להזמנות:

www.sukah.co.il

1-800-706-706

סוכות נחלים
למי שלא מתפשר על איכות

חנות מפעל ראשית: מושב נחלים, הירדן 60 (ליד פ"ת)
חנות מפעל צפון: המייסדים 4, כפר חסידים
חנות המפעל בירושלים: הל"ה 21 פינת משמר העם

להשיג בחנויות וברשתות המובחרות | לרשימת המשווקים
המלאה כנסו לאתר | חפשו אותנו גם ב-

סובלים מאקדמה / פסוריאדיס / גרד שלא עובר / יובש / מחלות עור אחרות?
האם שמעתם על הפטנט הישראלי מיביום?
די לסבול! יש פרוביוטיקה חדשנית לעור!
שירות לקוחות: 058-5554181 | להזמנות באתר: www.mibiome.co.il

חדש! סרום פרוביוטי טבעי לפנים פורמולה מוגנת בפטנט בינלאומי
המיקרוביום שלך שוב צעיר [נכשיו במחיר השקה לזמן מוגבל. זמין באתר בלבד]
מה עושה את הסרום שלנו ייחודי? צמצום קמטים • תומך בשיקום המיקרוביום של העור
מעניק לחות ממושכת וגמישות טבעית • נספג במהירות, מתאים גם לעור רגיש • 100% מרכיבים טבעיים, ללא מים או חומרים סינתטיים
לרשימת בתי מרקחת וחנויות טבע ברחבי הארץ: mibiome.co.il/points-of-sale

מעשה שהיה

מנדי שייקביץ

הבטחת הרב התקיימה

סערה עזה טלטלה את הקהילה היהודית בעיר בֶּרֶגְסַס שבהונגריה. רבי אברהם־יהודה שוורץ (ה'קול אריה') שימש ברבנות העיר על מי מנוחות שבע־עשרה שנים, עד שמחלוקת קשה פרצה בעיר. קבוצה קטנה מבני הקהילה, שנסחפה אחר יומרותיו של עסקן מקומי, החליטה לפגוע בסמכותו של הרב ולהתנכל לו.

הם פנו אל כמה מבני הקהילה, שלא הצטיינו ביראת שמיים יתרה, והסיתו אותם להדיח את ר' נפתלי־צבי, החזן הוותיק של בית הכנסת. במקומו הציעו להביא חזן מודרני, שיבוא עם מקהלה מקצועית.

מתנגדי הרב ידעו שלא יוכל להשלים עם נוכחותו של חזן 'מתקדם', ובוודאי לא יתפלל במחיצתו, דבר שיגרום לו להדיר את רגליו מבית הכנסת הגדול. זו הייתה מטרתם, בשאיפה שעל־ידי כך תצומצם השפעת הרב על יהודי העיר.

משלחות של חזנים בעלי שם הוזמנו למבחנים לפני ועדה מיוחדת, עד שנתקבלה ההחלטה למנות את יצחק, חזן שבא מאוקראינה בלוויית מקהלה. איש מחברי הוועדה לא טרח לבדוק את טיבו ומידת יראת השמיים של החזן החדש. שמועות עקשניות ריננו עליו שהוא מופיע עם מקהלתו בבתי מרזח מפוקפקים, אך הדבר לא הטריד את חברי הוועדה.

התכנית הצליחה: בראש השנה תרל"ט (1878) הדיר הרב את רגליו מבית הכנסת הגדול, ובמשך שנה תמימה התפלל בבתי כנסת קטנים.

ביום שישי, ערב שבת מברכים אלול, הופתעו יהודי העיר. מודעה שנתלתה בפתח בית הכנסת הגדול בישרה כי הרב יישא דרשת התעוררות בשבת, בשעה ארבע אחר הצוהריים. העיר סערה. השמועות פשטו כאש בשדה קוצים. היו שאמרו שהרב עומד להכריז על התפטרותו, ואחרים טענו שיטיח דברי תוכחה קשים.

בשעה היעודה היה בית הכנסת מלא עד אפס מקום. הרב עלה אל בימת ארון הקודש ופתח בפלפול תורני מעמיק. בסיומו פנה אל הקהל ואמר:

"הימים הנוראים ממשמשים ובאים. בימים אלה כל אחד ואחד מבקש להתברך בשנה טובה. יהודים יקרים, אני מבקש מכם, אל תיתנו לחזן ולמקהלתו לעבור לפני התיבה. עשו תשובה על העבר ושפרו את מעשיכם מכאן והלאה!".

במהלך דבריו הסתובב הרב ופתח את ארון הקודש. בקול משתנק מבכי אמר: "דעו כי כל מלחמתי היא לשם שמיים ולא לכבודי. אני מבטיח לכם בלב שלם: בראש השנה הקרוב החזן הזה לא יתפלל בבית הכנסת!". במילים אלה סיים הרב את דרשתו.

"אעמוד לצידך בעת צרה'. ציונו של ה'קול אריה' (מימין) ובית הכנסת הגדול בברגסס

> מתנגדי הרב ידעו שלא יוכל להשלים עם נוכחותו של חזן 'מתקדם', ובוודאי לא יתפלל במחיצתו, דבר שיגרום לו להדיר את רגליו מבית הכנסת הגדול. זו הייתה מטרתם

הדרשה עוררה תגובות נסערות. נאמני הרב ידעו שדבריו לא ישובו ריקם. מתנגדי הרב והעיתונות המשכילית המקומית חגגו. "הגם רבה של ברגסס בנביאים?", לגלגו הכותרות, שניסו להציג את הרב כנביא שקר. הרב עצמו כתב לתלמידו: "סהדי במרומים שכוונתי הייתה לשם שמיים, אולי יעשו דבריי רושם בליבם".

חודש אלול חלף. קולות האימונים של יצחק החזן ומקהלתו הדהדו בעיר. מוצאי שבת סליחות עבר ודבר לא השתנה. ראש השנה התקרב, ו'נבואת' הרב נראתה רחוקה מלהתגשם.

בכ"ח אלול, יומיים בלבד לפני ראש השנה, נשמעה דפיקה קלה בדלת בית הרב. בפתח עמדה אישה בלתי־מוכרת מהעיר ברדיצ'ב, ובידה כתב בית דין. "עגונה אני", בכתה האישה, "בעלי נטש אותי לפני שנים. בעת האחרונה נודע לי שהוא שוהה כאן".

"מה שמו?", שאל הרב.

"יצחק", השיבה, "אך הוא מוכר כ'יצחק החזן'".

הרב נחרד. אחרי עוד כמה שאלות לא נותרו עוד שום ספקות בליבו.

הוא הורה לאישה להמתין בבית הכנסת הגדול בשעת מנחה. כשיצחק הופיע, זעקה לעברו האישה: "יצחק, אתה כאן?!".

החזן איבד את עשתונותיו והחל לצעוד אחריה בראש מורכן לעבר בית הרב, וקהל סקרנים רב צעד בעקבותיהם.

מתנגדי הרב נבהלו ומיהרו לפנות אל ראש העיר, בטענה כי מדובר בעלילה שהרב טפל על החזן. ראש העיר שלח פלוגת שוטרים לחקור את העניין. ואולם כשיצחק ראה את השוטרים, נתקף חרדה והודה מייד: "כן, זו אשתי!". השוטרים אזקו אותו ולקחוהו לבית המעצר.

כעבור יומיים, ביום ראש השנה תר"מ, נכנס הרב בראש מורם לבית הכנסת הגדול. אל התיבה ניגש ר' נפתלי־צבי, החזן הוותיק, בלי זמרי ליווי. בלב נשבר וברגש של קדושה הוביל את התפילה. המשכילים והמתנגדים הרכינו את ראשיהם בהכנעה, והשלום שב לשרות בעיר.

המעשה הפלאי היכה גלים והתפרסם בכל רחבי הונגריה. כשנשאל הרב אחרי כן מנין שאב את התעוזה להבטיח קבל עם ועדה שהחזן לא יתפלל, השיב בפשטות: "בצעירותי גייסתי סכום גדול למטרות צדקה בעבור ה'דברי חיים' מצאנז. הוא בירך אותי אז: 'אעמוד לצידך בעת צרה'. לא היה לי ספק כי לעת הזאת כוונה הבטחתו".

(על־פי 'קול אריה')

וַחֲסוֹךְ לְחַיִּים טוֹבִים

פותחים שנה טובה ועוברים לקולקטיב הבריאות שחוסך יותר מ 50% מעלות ביטוח בריאות פרטי

077-444-7777

גפן קולקטיב בריאות ופיננסים

creative מיים

רציתי לשאול

עם הרב **יצחק גולדברג**
ראש ישיבת חב"ד מגדל העמק

מה המשמעות של ראש השנה בתפיסת החסידות?

ראשית, עניינו של ראש השנה הוא קבלת מלכותו של הקב"ה. יהודי אומר לקב"ה: "אתה המלך שלי, 'אין לנו מלך אלא אתה', ואינני יכול בלעדיך". זו המהות העמוקה של יהודי – "אנא עבדא דקוב"ה". לכן הוא מבקש בראש השנה שהקב"ה ימלוך עליו, כי זו מציאותו האמיתית של יהודי, "אני נבראתי לשמש את קוני".

יש נקודה מעניינת שהרבי מדבר עליה בראש השנה תשט"ו. הוא מציין את פתגם רבותינו נשיאינו על הצורך לייקר מאוד את השעות של ראש השנה. מדוע זה חשוב כל־כך? כי עניינו של ראש השנה הוא כמו הראש של האדם, הכולל את כל האיברים והוא הנותן להם את חיותם, כך ראש השנה כולל בתוכו את כל ימות השנה והוא מקור השפע שלהם. לכן חשוב כל־כך שה'ראש' יהיה כראוי.

פעמים רבות בראש השנה יהודי עומד במצב של התעוררות והתמסרות לקב"ה, אבל ההתעוררות הזאת לא תמיד מתקיימת לאורך כל השנה. על כך אומרים את הכלל 'גופא בתר רישא אזיל' – הגוף הולך אחרי הראש. כאשר בוחנים את מצבו של יהודי, מסתכלים איך עמד בראש השנה. אם בראש השנה הוא היה כראוי, הרי הנפילה שאולי קרתה בהמשך אינה מבטאת את מהותו האמיתית. הרבי מביא בהקשר זה את הפסוק (בראשית כא,יז) "בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם" – שהאדם נשפט לפי מצבו 'שם'.

וכדי שה'ראש' יהיה כראוי חשוב לחזק את ההתקשרות ל'ראש בני ישראל', לנשיא הדור, והדבר מסייע שגם החיבור של כל השנה ל'ראש השנה' יהיה כראוי.

הלכה למעשה

הרב שמעון גדסי
שליח באפקה ת"א, ראש כולל 'שמן למאור'

שאלה: האם מותר לתקוע בשופר בראש השנה אחרי שכבר יצאו ידי חובה?

תשובה: אסרו חכמים לתקוע בשופר בשבתות ובימים טובים משום 'עובדין דחול', ויש בכך משום זלזול יום טוב. בראש השנה שחל בשבת אסרו חכמים את התקיעות מחשש שאדם שאינו יודע לתקוע ייקחנו בידו וילך ללמוד אצל הבקי, ויעבירנו ארבע אמות ברשות הרבים.

אף בראש השנה שחל בחול אסרו חכמים לתקוע בשופר תקיעה שלא לצורך, אחרי שהאדם כבר יצא ידי חובתו. ואולם תקיעות להתאמן, כדי לתקוע כראוי – מותר (כשראש השנה חל בשבת אסור לתקוע בשבת גם כדי להתאמן, כי יש בכך שני איסורים: א) האיסור לתקוע בשבת; ב) האיסור לתקוע ולהתאמן ביום טוב ראשון בשביל יום טוב שני).

לאחר שאדם כבר יצא ידי חובתו בתקיעות ששמע, האם מותר לו לתקוע תקיעות נוספות על־פי מסורת אבותיו? – דנו הפוסקים אם יש בכך קצת מצווה, והנוהג לתקוע לצורך זה – יש לו על מי לסמוך.

תקיעות אחרי המצווה

נשים פטורות ממצוות תקיעת שופר, מכיוון שהיא מצוות עשה שהזמן גרמא, ואולם במרוצת השנים קיבלו עליהן הנשים לשמוע תקיעות שופר בראש השנה. מותר לגבר לתקוע בשופר גם בעבור נשים בלבד, ואם כבר יצא ידי חובתו, לא יברך הוא את הברכות, אלא אחת הנשים תברך בעבור כולן. בחלק מקהילות הספרדים, הנוהגים בשיטת מרן, הנשים אינן מברכות על מצוות עשה שהזמן גרמא.

ילדים שעדיין לא הגיעו למצוות – מותרים לתקוע לעצמם, גם אחרי ששמעו תקיעות בבית הכנסת, והם תוקעים כדי ללמוד לתקוע בשופר, מפני שמצווה על הגדולים ללמד את הקטנים ולחנכם במצוות.

מקורות: שו"ע המחבר סי' תקפח ס"ה, תקפט ס"ו, תקצו ס"א. שו"ע אדה"ז סי' תקפח ס"ד, תקפט ס"ב, תקצו ס"ב. שו"ת אבני נזר או"ח סי' תמח. שו"ת משיב דבר סי' לו. חוט שני ראש השנה עמ' פד. ילקוט יוסף ימים נוראים עמ' תכח.

תַּקְצִיר: ר' שִׁמְעוֹן מֵאַשְׁדּוֹד בָּטוּחַ כִּי הַמְחַבֵּל לֹא יִמְצָאֶנּוּ לְעוֹלָם, שֶׁהֲרֵי סִפֵּר לוֹ כִּי הוּא רַבָּהּ שֶׁל מוֹצָא תַּחְתִּית. הוּא לֹא הֵבִין כִּי מֵעַכְשָׁו, לְרַבָּהּ הָאֲמִתִּי שֶׁל מוֹצָא תַּחְתִּית יֵשׁ סִבָּה טוֹבָה לִדְאָגָה...

גִּלּוּי אֵלִיָּהוּ

הָרַב צַנְעָנִי, רַבָּהּ הַיָּשִׁישׁ שֶׁל מוֹצָא תַּחְתִּית, כִּוֵּץ אֶת גְּבִינָיו הָעֲבֻתִּים בְּתִמְיהָה. בִּימֵי חַיָּיו הִסְפִּיק לְהָעִיץ פֹּה וָשָׁם בְּסִפְרֵי הַקַּבָּלָה, וּכְבָר לָמַד לְהַכִּיר כָּל מִינֵי 'שְׁמוֹת' שֶׁל מַלְאָכִים וְצִרּוּפֵי מִלִּים שֶׁל 'שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים'. אַךְ בַּ'שֵּׁם' הַזֶּה – "נִיטָא קַיְין פַּארְפַּאלְן" - לֹא נִתְקַל מֵעוֹדוֹ! הוּא חָזַר בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ אַחַר הָאוֹתִיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל הַ'שֵּׁם' הָאָרוּךְ: "נִי־טָא־קַיְין־

פַאר־פַּא־לְן", וְאָז גִּלָּה בַּעֲנָוָה לַשָּׁלִיחַ כִּי אֵינוֹ מַכִּיר אֶת הַ'שֵּׁם' הַקָּדוֹשׁ הַמְּדֻבָּר, וְהוּא יִהְיֶה אֲסִיר תּוֹדָה אִם יוֹאִיל לְבָאֵר לוֹ אֶת הָעִנְיָן.

הוּא חָשׁ אַכְזָבָה מְסֻיֶּמֶת לְאַחַר שֶׁהֵבִין מִפִּי הַשָּׁלִיחַ כִּי אֵלֶּה מִלִּים בְּיִדִּישׁ מְדֻבֶּרֶת שֶׁמַּשְׁמָעוּתָן: "לְעוֹלָם אֵין מַצָּב אָבוּד! תָּמִיד יֵשׁ סִכּוּי וְתִקְוָה וְאֶפְשָׁרוּת אֲמִתִּית לְהִשְׁתַּפֵּר; לַהֲפֹךְ אֶת הַמַּצָּב לְטוֹב!". מִצַּד שֵׁנִי, חָשַׁב, אִם שֵׁם קָדוֹשׁ אֵין כָּאן - הֲרֵי פֶּתַח נִפְלָא לְתִקְוָה יֵשׁ כָּאן! לֵאמֹר: אִם אָמְנָם בְּחַג הַפֶּסַח לֹא זָכִיתִי לְגִלּוּי אֵלִיָּהוּ, הֲרֵי בָּא פֶּסַח שֵׁנִי וְאוֹמֵר לִי: הִתְעוֹדֵד רַבִּי אֲחִיָּה! לְעוֹלָם אֵין 'אָבוּד'! אוּלַי הַיּוֹם תִּזְכֶּה!

וּבְדִיּוּק בְּשָׁעָה עֶשֶׂר וָחֵצִי בַּבֹּקֶר הִתְרַחֵשׁ הַדָּבָר.

*

הוּא הָיָה בְּעִצּוּמָהּ שֶׁל הַכָּנַת כּוֹס קָפֶה לְאִשְׁתּוֹ הָרַבָּנִית. לְעַצְמוֹ לֹא הֵכִין, שֶׁמָּא יִזְכֶּה הַיּוֹם וְיוּכַל לְקַבֵּל אֶת פָּנָיו שֶׁל אֵלִיָּהוּ מִתּוֹךְ צוֹם וְתַעֲנִית. הַחַלּוֹן בְּדִירַת הָרַב הָיָה פָּתוּחַ לִרְוָחָה, וּמַבָּטוֹ הַמְּצַפֶּה שֶׁל הָרַב פָּגַשׁ פִּתְאוֹם בְּדִמּוּת עוֹבֶרֶת בַּחוּץ... לִבּוֹ הֶחְסִיר פְּעִימָה. הַאִם אֵין זוֹ דְּמוּתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ 'עֶרְבִּי' קָדוֹשׁ מִן הַגְּמָרָא? אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא בְּתַחְפֹּשֶׂת?

כִּי אָכֵן, מִבַּעַד לַחַלּוֹן נִשְׁקְפָה דְּמוּתוֹ שֶׁל עַרְבִּי, שֶׁלֹּא זוֹ בִּלְבַד שֶׁחָלַף בְּרֶגַע זֶה דַּוְקָא לְיַד בֵּיתוֹ שֶׁל הָרַב, אֶלָּא אַף מַמָּשׁ עָצַר עַכְשָׁו עַל עָמְדוֹ, מוּל הַחַלּוֹן!... הַתִּקְוָה שֶׁנִּצְנְצָה לִפְנֵי רֶגַע בְּלִבּוֹ הַנִּרְגָּשׁ שֶׁל הָרַב הַיָּשִׁישׁ הָפְכָה לְכִמְעַט וַדָּאִית... דְּמָעוֹת שֶׁל שִׂמְחָה שָׁטְפוּ אֶת עֵינָיו וְרַק בִּמְטֻשְׁטָשׁ הִצְלִיחַ לִרְאוֹת אֵיךְ 'הַהוּא טַיָּיעָא' הַמִּסְתּוֹרִי מִתְכּוֹפֵף, שׁוֹלֵף חֲבִילָה מִתִּיקוֹ, מֵנִיחַ אוֹתָהּ בְּכָל עֹז בְּיָדוֹ הַיְמָנִית וּמַשְׁלִיךְ אוֹתָהּ בְּכוֹחַ אֶל תּוֹךְ הַחַלּוֹן...

הַחֲבִילָה הַמִּסְתּוֹרִית נָפְלָה לְרַגְלֵי הָרַב הֶהָמוּם. כָּעֵת כְּבָר לֹא נוֹתַר סָפֵק בְּלִבּוֹ. הוּא זָכָה לְמִכְתָּב מֵאֵלִיָּהוּ! מִי יוֹדֵעַ אֵילוּ סוֹדוֹת קְדוֹשִׁים גְּנוּזִים בַּחֲבִילָה? אֲבָל הוּא הִתְעַשֵּׁת תֵּכֶף וּמִיָּד וְזָכַר אֶת הָעִקָּר – אֵלִיָּהוּ עַצְמוֹ לְפָנָיו וַעֲדַיִן לֹא נָתַן לוֹ שָׁלוֹם וְלֹא קִבֵּל מִמֶּנּוּ שָׁלוֹם!

הוּא זִנֵּק אֶל הַחַלּוֹן בִּמְהִירוּת, כְּכָל שֶׁאִפְשֵׁר לוֹ כּוֹחוֹ, וְזָעַק בְּהִתְרַגְּשׁוּת עֲצוּמָה: "שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם אֵלִיָּהוּ!"... אֲבָל תּוֹךְ כְּדֵי צְעָקָה הָפְתַּע עַד מְאוֹד לְמַרְאֵה עֵינָיו: מְכוֹנִית לְבָנָה נָעֲצָרָה פִּתְאוֹם בַּחֲרִיקָה מֵאֲחוֹרֵי הַדְּמוּת, וְאִישׁ אֶחָד לָבוּשׁ אֶזְרָחִית, עִם שְׁנֵי שׁוֹטְרִים, קָפְצוּ עַל 'אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא', שֶׁנִּפְּשָׁה לְהִמָּלֵט עַל נַפְשׁוֹ, אַךְ לְלֹא הַצְלָחָה.

מִבְּעַת עַד עִמְקֵי נִשְׁמָתוֹ מֵהַטָּעוּת הַנּוֹרָאָה בִּקֵּשׁ הָרַב לִזְעֹק: הַפְּסִיקוּ! אַךְ הָאִישׁ הַלָּבוּשׁ אֶזְרָחִית הִבְחִין בּוֹ וְסִמֵּן לוֹ בְּיָדוֹ בִּתְנוּעָה תַּקִּיפָה בְּיוֹתֵר, שֶׁיִּשְׁתֹּק...

*

מַר אַמְנוֹן הִתְרוֹמֵם כְּשֶׁשְּׁרִירָיו עֲדַיִן רוֹטְטִים מִן הַמַּאֲמָץ וְנִגֵּב אֶת הַזִּיעָה מִמִּצְחוֹ. שְׁנֵי הַשּׁוֹטְרִים שֶׁעִמּוֹ סָחֲבוּ אֶת סָעִיד הַמּוּבָס אֶל הַמְּכוֹנִית, וְאַמְנוֹן הוֹצִיא אֶת הַפֶּלֶאפוֹן וְהִתְקַשֵּׁר בִּזְרִיזוּת: "דָּחוּף חַבְלָן פְּלוּס רוֹבוֹט לְמוֹצָא תַּחְתִּית. חֲשָׁשׁ לְמִטְעָן חַבָּלָה! אֲנִי מְחַכֶּה בַּשֶּׁטַח". עַכְשָׁו תָּפַס מַר אַמְנוֹן אֶת הָרַמְקוֹל: "כְּבוֹד הָרַב! בְּבַקָּשָׁה לֹא לִנְגֹּעַ בַּחֲבִילָה! לָצֵאת מִיָּד הַחוּצָה! חֲשָׁשׁ לְמִטְעָן, אֲנִי חוֹזֵר: כְּבוֹד הָרַב, הַחוּצָה מִיָּד, בְּבַקָּשָׁה!".

נִרְאָה שֶׁהַמְּצִיאוּת הָאֲמִתִּית הֵחֵלָּה לְהִתְחַוֵּר לָרַב הַיָּשִׁישׁ. הוּא שָׁלַח מַבָּט אַחֲרוֹן בַּחֲבִילָה, בְּטֶרֶם מִהֵר לִנְטֹשׁ אֶת הַבַּיִת. עֲדַיִן הִבְהֵב בְּלִבּוֹ הַחֲשָׁשׁ שֶׁבְּכָל־זֹאת, הַשּׁוֹטְרִים לֹא יָרְדוּ לְסוֹף דַּעְתּוֹ שֶׁל 'הַהוּא טַיָּיעָא' וּדְבָרִים נִפְלָאִים מְאוֹד עֲלוּלִים לָלֶכֶת לְאִבּוּד בַּחֲבִילָה הַזּוֹ...

הֶמְשֵׁךְ יָבוֹא

פָּרָשָׁה מִי יוֹדֵעַ

שָׁנָה טוֹבָה וְגַם מְתוּקָה

שְׁאֵלָה: בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אָנוּ אוֹמְרִים "זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ". וַהֲלֹא הָעוֹלָם נִבְרָא בְּכ"ה בֶּאֱלוּל וְאִלּוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא הַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לַבְּרִיאָה וְלֹא 'תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ'?

תְּשׁוּבָה: מַסְבִּיר רַבִּי שְׁנֵיאוֹר־זַלְמָן מִלַּאדִי (בְּסִפְרוֹ לִקּוּטֵי תּוֹרָה) שֶׁכָּל מַטָּרַת הַבְּרִיאָה הִיא שֶׁבְּנֵי־הָאָדָם יַעֲשׂוּ לַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ 'דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים' – דִּירָה בָּעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן. לָכֵן קֹדֶם שֶׁנִּבְרְאָה הָאָדָם אִי־אֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁהָעוֹלָם קַיָּם, כִּי הָעִקָּר עֲדַיִן חָסֵר. רַק בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לַבְּרִיאָה, כַּאֲשֶׁר נִבְרְאָה הָאָדָם, נִהְיָה 'תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ'.

שְׁאֵלָה: בְּתִפְלַּת רֹאשׁ הַשָּׁנָה אָנוּ אוֹמְרִים "הַטּוֹב וּמֵיטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים". מָה הַחִדּוּשׁ שֶׁהוּא מֵיטִיב לַטּוֹבִים?

תְּשׁוּבָה: מַסְבִּיר רַבִּי צְבִי־הִירְשׁ מִזִּידִיצ'וֹב שֶׁ'רָעִים' הֵם אֵלֶּה הַיּוֹדְעִים שֶׁהֵם רָעִים, וְאִלּוּ הַ'טּוֹבִים' הֵם אֵלֶּה שֶׁאֵינָם מִתְנַהֲגִים כָּרָאוּי אֲבָל בְּכָל־זֹאת מַחֲזִיקִים אֶת עַצְמָם טוֹבִים, וְנִדְמֶה לָהֶם שֶׁהֵם נוֹהֲגִים כַּשּׁוּרָה. הַחִדּוּשׁ הוּא שֶׁגַּם לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מֵיטִיב.

רַבִּי לֵוִי־יִצְחָק מִבֶּרְדִּיצֶ'ב הָיָה מַכְרִיז וְאוֹמֵר: רִבּוֹנוֹ־שֶׁל־עוֹלָם, אִם אַתָּה תִּהְיֶה טוֹב וּמֵיטִיב, וְתַרְעִיף עַל הַיְּהוּדִים שֶׁלְּךָ שֶׁפַע פַּרְנָסָה וְכָל טוּב, הֲרֵינִי עָרֵב לְךָ שֶׁגַּם הַ'רָעִים' שֶׁבָּהֶם יִהְיוּ 'טוֹבִים'.

שְׁאֵלָה: מַדּוּעַ אֵין מִסְתַּפְּקִים בְּאַחוּל שֶׁהַשָּׁנָה תִּהְיֶה 'טוֹבָה' וּמוֹסִיפִים גַּם 'וּמְתוּקָה'?

תְּשׁוּבָה: רַבִּי יְשַׁעְיָה יוּנְגְּרֵיז מַסְבִּיר שֶׁחֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה לִמְּדוּ אוֹתָנוּ שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ אֶת הַשֵּׁם גַּם עַל דְּבָרִים לֹא טוֹבִים בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁמְּבָרְכִים עַל דְּבָרִים מְשַׂמְּחִים. אֲבָל אַף־עַל־פִּי שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָה – הֲרֵי כְּשֶׁקּוֹרֶה דָּבָר לֹא טוֹב, אֲנַחְנוּ מַרְגִּישִׁים שֶׁמַּר לָנוּ בַּלֵּב. לָכֵן אֲנַחְנוּ מְאַחֲלִים שֶׁהַשָּׁנָה תִּהְיֶה לֹא רַק טוֹבָה אֶלָּא גַּם מְתוּקָה; שֶׁהַטּוֹב יִהְיֶה גָּלוּי וּבָרוּר, שֶׁכֻּלָּם יַרְגִּישׁוּ שֶׁזֶּה טוֹב מָתוֹק.

מֵאֵת:
דָּנִיאֵל גּוֹרְדוֹן

אִיּוּר: מָרְדְּכַי
אַיְיזֶנְשְׁטָט

הַשֻּׁלְחָנִי

תַּקְצִיר: יוֹם עָמוּס בִּמְיֻחָד עָבַר עַל ר' מֵאִיר הַשֻּׁלְחָנִי. לָקוֹחוֹת רַבִּים בָּאוּ לְהַחֲלִיף אֶצְלוֹ בְּסָפִים.
שַׁדָּ"ר מְכֻבָּד, שֶׁחָזַר מֵאֵירוֹפָּה, מַזְבִּיר לוֹ מַדּוּעַ: חַג הַפֶּסַח מִתְקָרֵב

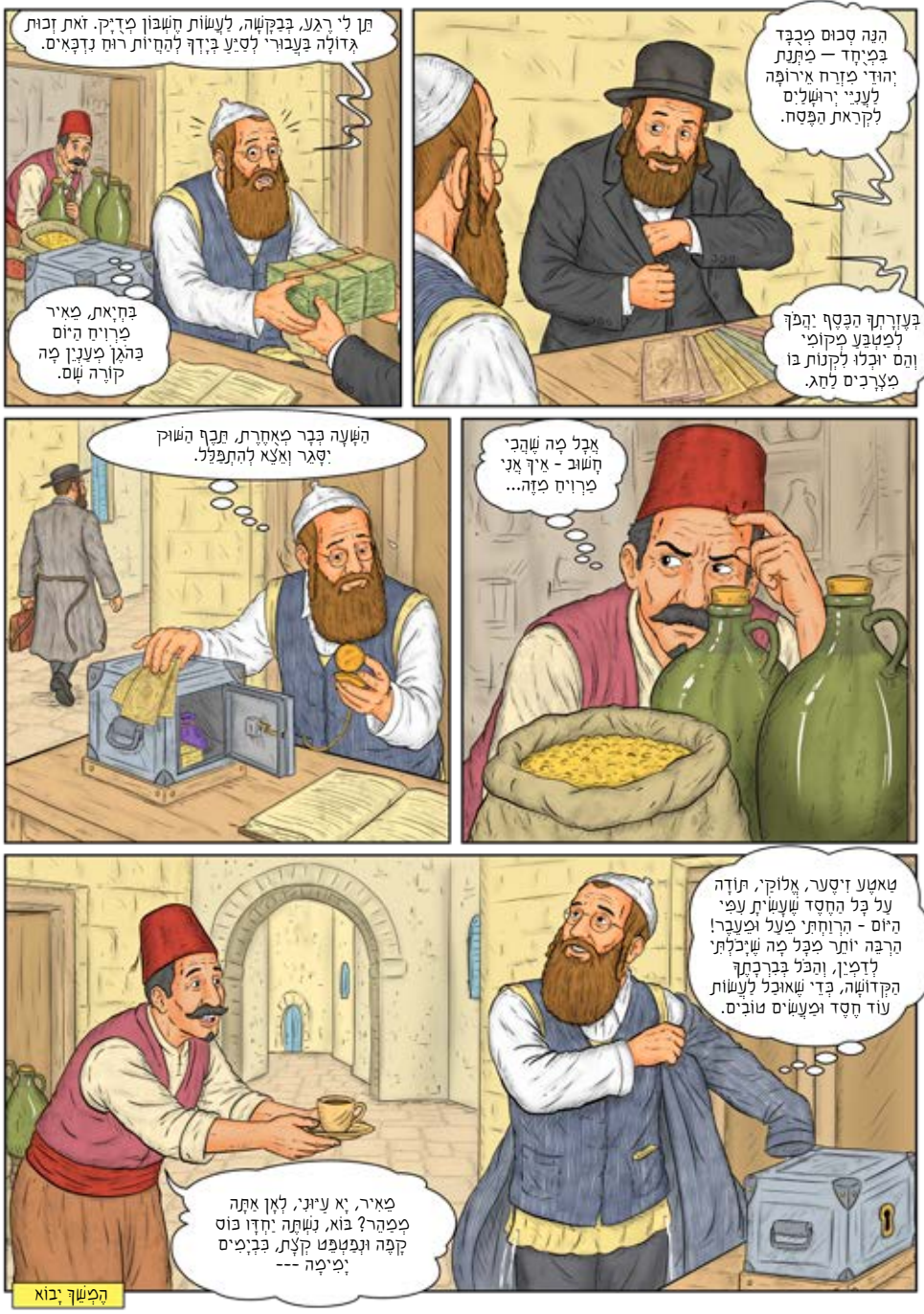

הֲלָכָה בְּשָׁבוּעַ

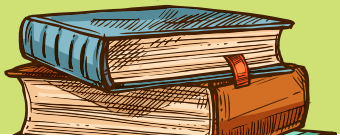

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צָרִיךְ לְהִמָּנַע מִדִּבּוּרֵי חֻלִּין, וְכָל רֶגַע פָּנוּי לְנַצֵּל לִתְפִלָּה וְלַאֲמִירַת תְּהִלִּים. עַל־יְדֵי אֲמִירַת הָאוֹתִיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה וְהַתְּהִלִּים אֲנַחְנוּ מַכְתִּירִים אֶת הַבּוֹרֵא לְמֶלֶךְ עָלֵינוּ וְעַל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה'

דְּבוֹרַת הָעֲנָק

"בְּזְזְזַז!" נִשְׁמַע הַזִּמְזוּם הַמַּלְחִיץ, וּמִיָּד הֵחֵלָּה הַבֶּהָלָה בַּחֶדֶר: "דַּבּוּר! הַצִּילוּ! דַּבּוּר!". בָּאֲוִיר רִחֵף חֶרֶק מְעוֹפֵף שְׁמַנְמַן, בְּצִבְעֵי שָׁחֹר־צָהֹב, מְכֻסֶּה שֵׂעָר צָפוּף, שֶׁנִּרְאָה כְּמוֹ פַּרְוָה.

אַל דְּאָגָה, זוֹ בְּסַךְ הַכֹּל דְּבוֹרַת בּוֹמְבּוֹס. אַף שֶׁהִיא גְּדוֹלָה פִּי שְׁנַיִם מִדְּבוֹרַת דְּבַשׁ רְגִילָה, הִיא מְנֻמֶּסֶת וּרְגוּעָה מְאוֹד – כָּל עוֹד לֹא תְּנַסּוּ לִמְחֹץ אוֹתָהּ אוֹ לִתְקֹף אֶת הַקֵּן שֶׁלָּהּ.

דְּבוֹרֵי הַבּוֹמְבּוֹס הֵן חֲרָקִים חֶבְרָתִיִּים, שֶׁחַיִּים יַחַד בְּמוֹשָׁבוֹת קְטַנּוֹת מִתַּחַת לָאֲדָמָה אוֹ בֵּין עֲנָפִים. בְּנִגּוּד לְמָה שֶׁמְּרַמֵּז גָּדְלָן הַמַּרְשִׁים, הֵן מְפִיקוֹת מְעַט מְאוֹד דְּבַשׁ, בְּהַשְׁוָאָה לִדְבוֹרֵי הַדְּבַשׁ הַנְּפוֹצוֹת. הֵן אֵינָן אוֹגְרוֹת דְּבַשׁ לַחֹרֶף, אֶלָּא מְיַצְּרוֹת כַּמּוּיוֹת קְטַנּוֹת בִּלְבַד, שֶׁמְּשַׁמְּשׁוֹת מָזוֹן יוֹם־יוֹמִי בַּעֲבוּר חַבְרוֹת הַמּוֹשָׁבָה וְהַזְּחָלִים הַצְּעִירִים.

הַבּוֹמְבּוֹסִיּוֹת הֵן מַאֲבִיקוֹת מִצְטַיְּנוֹת: בִּזְמַן אִסּוּף הַצּוּף הֵן מַרְעִידוֹת אֶת הַפְּרָחִים וּמְפַזְּרוֹת אֶת הָאַבְקָה שֶׁלָּהֶם בְּצוּרָה מֻשְׁלֶמֶת, דָּבָר שֶׁמְּסַיֵּעַ לְגִדּוּל יְרָקוֹת, וּבִמְיֻחָד עַגְבָנִיּוֹת וְקִשּׁוּאִים. חַקְלָאִים מַזְמִינִים בְּשִׂמְחָה דְּבוֹרֵי בּוֹמְבּוֹס 'לַעֲבֹד' בַּחֲמָמוֹת, וְכֻלָּם מַרְוִיחִים: הַדְּבוֹרִים נֶהֱנוֹת מִצּוּף מָתוֹק, וְהַחַקְלָאִים מְקַבְּלִים יְבוּל עָשִׁיר.

וּמָה קוֹרֶה כְּשֶׁקֶר מְאוֹד בַּחוּץ, אֲפִלּוּ קָרוֹב לְאֶפֶס מַעֲלוֹת? לַבּוֹמְבּוֹס שִׁיטָה מְיֻחֶדֶת לְהִתְחַמֵּם: הִיא מְנַתֶּקֶת אֶת שְׁרִירֵי הַתְּעוּפָה מֵהַכְּנָפַיִם, וּמַרְעִידָה אוֹתָם בִּמְהִירוּת שֶׁל מְאוֹת פְּעָמִים בִּשְׁנִיָּה. בְּתוֹךְ דַּקּוֹת חֹם גּוּפָהּ מְזַנֵּק לִשְׁלוֹשִׁים וְחָמֵשׁ מַעֲלוֹת צֶלְזִיּוּס.

הֵן אוֹהֲבוֹת אֲפִלּוּ לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ. חוֹקְרִים בְּלוֹנְדוֹן רָצוּ לִבְדֹּק אִם בּוֹמְבּוֹסִיּוֹת מְסֻגָּלוֹת לֵהָנוֹת מִמִּשְׂחָק. הֵם הִנִּיחוּ כַּדּוּרֵי עֵץ צִבְעוֹנִיִּים לְיַד שׁוּרַת צְלוֹחִיּוֹת סֻכָּר. הַדְּבוֹרִים אָכֵן שָׁתוּ אֶת הַסֻּכָּר, אַךְ מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם עָזְבוּ אֶת הָאֹכֶל כְּדֵי לְגַלְגֵּל אֶת הַכַּדּוּרִים הָלוֹךְ וָשׁוֹב – רַק לְשֵׁם הַהֲנָאָה!

מנחם כהן

כל אחד יכול לתקוע בשופר

תעודת זהות. הרב מרדכי שפירא (39), גדל בקהילה ליטאית בבני־ברק, וכיום מתגורר בשכונת גילה בירושלים. משמש מגיד שיעור בישיבה לבעלי תשובה. לצד עבודתו החינוכית נהפך בשנים האחרונות למומחה בתחום השופרות, ובחודש אלול הוא יוצא למסע הרצאות ברחבי הארץ.

התחלה. הכול התחיל בהשגחה פרטית, כאשר חיפשו תוקע בשכונה שלי, בגילה, וחשבתי: למה לא אציע את עצמי? קניתי שופר פשוט, והדברים התגלגלו במהירות. למדתי את ההלכות, העמקתי מעט בטכניקה, והתקיעות יצאו טובות. מאז נשאבתי לתוך העולם הזה. אני בודק כל הזמן שופרות, מדבר עם יצרנים מובילים, וחוקר את הנושא לעומק. חודש אלול הוא 'החודש שלי', שבו אני מספק הרצאות והדרכות.

הנגשה. קשה מאוד להבין את מהותו של השופר בלי המחשה שבְּמַראה: איך השופר יושב על ראש האיל, מהו שופר לא מעובד, ומה ההבדל בין השיטות השונות. אני מביא איתי סוגים שונים של שופרות, ואחרי שעה הציבור יוצא עם תמונה בהירה. השופרות נוכחים אצלי בבית כל השנה, וכל המשפחה והילדים סביב זה.

טעות. מאוד מפריע לי שאנשים מתפתים לשלם סכומי עתק על שופרות. לא תמיד המחיר מוצדק. אפשר למצוא שופרות מעולים ומהודרים במחירים זולים. חבר סיפר לי על כוונתו ללכת למומחה מסוים לקנות שופר יקר, והפניתי אותו אל מומחה אחר, שגבה ממנו חצי מחיר.

אוסף. במרוצת השנים הקמתי אוסף מיוחד של שופרות, ובהם נדירים ומיוחדים. השופר היקר ביותר שלי הוא קרן של יעל – חיה מוגנת שנדיר מאוד להשיג את קרניה. מובן שקניתי אותה כחוק. באחת ההרצאות שלי המרצה שלפניי הציג תמונה של יעל, ובאותו רגע הוצאתי את קרן היעל האמיתית מהתיק שלי, והוא עמד נדהם.

המגיד שיעור מירושלים, שמחזיק אוסף שופרות נדיר ונעשה מומחה בתחום, מסביר למה אין 'שופר קל' ו'שופר קשה', ואיך כל אחד יכול לתקוע ולזַכות את הרבים

אוסף השופרות בביתו של הרב שפירא (צילום: שושי שוימר)
למטה: הסבר על מקום הקרן בראש האיל (צילום: כיכר השבת)

התאמה. רבים בטוחים שאין הם יכולים לתקוע, ואחרי הדרכה קצרה מגלים שהם יכולים. אין 'שופר קל' ו'שופר קשה'. יש שופר שמתאים לאדם מסוים ושופר שאינו מתאים לו. הסוד טמון בפִּיָּה, שצריכה להתאים למבנה השפתיים.

הצלחה. פעם אחת הרציתי לקהל של לקויי ראייה ושמיעה. נער צעיר, לקוי ראייה, ביקש לנסות את כוחו בתקיעת שופר. הוא הצהיר מראש שבחיים לא יצליח ושאין לו מושג איך תוקעים. כעבור כמה דקות של ניסיונות והתאמה נכונה, פתאום הצליח להוציא קולות צלולים וחזקים מן השופר. השמחה העצומה והאור שהציפו אותו באותו רגע היו שווים בעבורי את כל ההרצאה.

אימה. אף־על־פי שאני מנוסה ומכיר את ההלכות, בכל שנה מחדש מעמד התקיעות מרטיט ומביא איתו התרגשות עצומה ו'אימת קהל' חיובית. שנה אחת לא הצלחתי לתקוע ביום השני של ראש השנה, בגלל פצעים כואבים שהתפתחו לי בתוך הפה, ומישהו אחר החליף אותי.

היגיינה. כדאי מאוד לחטא את השופר באלכוהול לפני שמעבירים אותו לאדם אחר. בכל הרצאה שלי אני מקפיד לחטא היטב את השופרות, ורק אז מאפשר לקהל לנסות לתקוע.

עצה. העצה הטובה ביותר שלי למי שרוצים ללמוד לתקוע היא פשוט להתאמן ולא לפחד. הלחץ של מעמד התקיעות בראש השנה עלול לגרום שלא יצליחו להוציא קול בניסיון הראשון. לא להיבהל מהבושה, אלא לקחת נשימה ולתקוע מחדש. וגם אם קרה שלא הצלחתם לתקוע, נסו שוב בשנה הבאה. לא להרים ידיים.

זכות. לפעמים החיים מזמנים לנו הפתעות, ופתאום צריך שתדע לתקוע. כפי שראינו בימי הקורונה, או כשיש חולים לא עלינו, או קשישים שאינם יכולים לבוא לבית הכנסת. בשנה הראשונה שלי בגילה התלהבתי כל־כך מהעובדה שאני יודע לתקוע, ותליתי מודעה בשכונה שמי שרוצה לשמוע שופר מוזמן לבוא אליי. בסוף בא זקן אחד, ואמרתי לעצמי: "ברוך השם, כך בדיוק מתחילים".

סוכות ירושלים
הסוכה למהדרין

השנה כולם מגיעים
סבא וסבתא. הילדים. הנכדים. האחים. הדודים.
כי יש מקום אחד שמצליח לאחד את כולם - הסוכה
סוכות ירושלים - בונים יחד את הרגעים שכולם יזכרו

SUKOT.CO.IL | 2582.CO.IL
משלוח עד הבית למקדימים אבטחת הקניה
הזמינו עכשיו <<<
בקרו באתר ובחרו את הסוכה שלכם
למידע על מניפים ושירות בפריסה ארצית
*2582